

מועדון חתירה חיפה בימי מלחמת העולם השנייה, 1939 - 1945

מועדון החתירה לא משתמש בשם הזה עדיין. הוא חוזר לפעילות רק בקיץ 1939, כמה שבועות לפני הפלישה הגרמנית לפולין, לאחר שנים שלא היה פעיל (מאז אביב 1936).

מאז אותם ימים הגיעו מברלין כמה עשרות סירות ספורט, בעיקר הודות למאמציו של מרטיין אקסינר, שם. בארץ קמו בינתיים מועדון השייטים בתל-אביב, ושלוחות של ארגון "הפועל" בחיפה ותל-אביב. אקסינר עלה ארצה באוקטובר 1938, ויחד עם ד"ר יעקב מונבז, שנתפנה כעת מעבודה מחוץ לעיר, ארוין רוזנטל וד"ר רודולף יעקבי הוקם מחדש מועדון החתירה.

הפעם חברו אנשיו למועדון השייטים כרמל (CYC), שנאות להגדיל לשם כך את הצריף הקטנטן שלו לפחון גדול, כך שיוכל לקלוט את סירות החתירה הארוכות. כל בתי הסירות עמדו במערב הנמל הגדול, לא רחוק משכונת בת-גלים. כל הסירות הן סירות ספורט מרועפות, מעץ משובח, אך כבר די ישנות. כולן הגיעו לכאן מברלין הרחוקה... (סירות המרוץ הראשונות תגענה רק בעוד 37 שנים).

תחילת המלחמה בחיפה היא עם כניסת בריטניה כצד לוחם, שלישי בספטמבר 1939.

עדיין מגיעות כמה סירות מגרמניה: משלוח השמיניות מגיע דרך נמל ברצלונה הנייטראלי, באמתלה שהציוד נדרש לתחרות ספורט (כך נמסר בברלין לגסטאפו), בתחילת שנת 1940. לפחות שתי שמיניות נשארו בחיפה – אחת ב"הפועל חתירה" ז"ל, האחרת אצל "רוזנטל" – לימים מועדון חתירה חיפה.

לאחר הפנוי הגדול מדנקרק (מאי עד 4 ביוני 1940) אסרו השלטונות חתירה ספורטיבית מחוץ לנמל, ^(הרצברג) לאחר תחילת ההפצצות של מעצמות הציר (יולי 1940, ע"י חיל האויר האיטלקי) נאסרה כל

פעילות ספורט ימי בנמל, והסירות, לפחות חלק מהן, העברו למחסן במתחם מלון "גלי כנרת" ("רימונים"), וכל הפעילות עברה לשם. (מנוב, תצלומים)

באותו קיץ, עוד לפני ההפצצות מן האויר, פרשו ה"יקעס" ממועדון היאכטות "כרמל" על רקע חלוקי דעות פוליטיות (י"ר מועדון כרמל היה המהנדס גיטלסון, ורווחה שם תנועה פוליטית בשם "תקומה"). ובודאי גם מסיבות אתניות. באישון לילה עברו כל הסירות מבית הסירות של "כרמל" (פחון ענק) לצריף של "זבולון" / חבל ימי לישראל, הסמוך.

אנשי מועדון "כרמל" לא הבליגו, והגישו תביעה משפטית נגד הפורשים לשלטונות המנדט הבריטי, וב-1946, לאחר שוך הקרבות, אף זכו בה.

(אחד היאכטונרים היה עו"ד יעקב סלומון הנודע, שבמהלך הדיונים השכיל לקשור קשרי ידידות אמיצה עם השופט הבריטי. את הצד המפסיד יצג עו"ד גוטשלק...). (הרצברג).

מועדון החתירה נדרש לפצות את "כרמל" בהעברה, לרשותו, של אחת הרביעיות שלו, בידי המועדון תצלומים מארוע ההעברה המצער...

בנובמבר 1942 נסתיימו "מאתיים ימי החרדה" - צבאו הנאצי של הפילדמרשל רומל הוכה בקרב אל-עלמיין השני, ופתח בנסיגה מהירה מערבה. תוך כמה שבועות חזרה פעילות חתירה אינטנסיבית לנמל חיפה הגדול (עדיין אין כלל נמל קישון, זה נחפר רק בשנת 1953, הרבה יותר מאוחר...):

כבר ב- 21 בדצמבר 1942 התקיימה תחרות בנמל חיפה (אסמכתא: כתובת חרוטה על גבי הגביע הנודד שתרם מרטין אקסינר. היתה זאת התחרות הראשונה על גביע זה). באביב 1943 ובעוד מועדים התקיימו עוד תחרויות. עיקר המקצים הוא ברביעיות משוט ארוך עם הגאי, מאחר וכמעט אין זוגיות בחיפה (ידוע על אחת), מיעוט שמיניות, ואין עדיין כלל סירות יחיד. למועדון חיפה רביעיה כפולה אחת (תצלום מנובמבר 1948).

גם על הירקון יש ארועים חשובים, ראה למשל מאמר על תחרות בשנת 1941, המצ"ב.

למרות כל התלאות, והשתוללות המלחמה הנוראית מכולן באירופה ובעוד חזיתות, עובר על ארץ ישראל שקט יחסי מאז 1943. מועדון החתירה הותיק בארץ רואה צמיחה ופריחה, עד כמה שאפשר לקרוא לזה כך, אולי עד תחילת מלחמת העצמאות, ב- 1947. דובר אפילו על רכש סירות חדשות, ובאותם ימים כבר הגיעו ארצה, לאחד המועדונים השכנים, שתי רביעיות אימונים "חצי מרוץ" מרועפות מתוצרת "סימס" באנגליה (1947, אולי מעט קודם).

* * *

הופעת עוד מועדונים בארץ: שייטים תל-אביב (עם עוינות נוראית), הפועל חיפה, הפועל תל אביב, כפר ויתקין, משטרת המנדט בנמל יפו, משטרת המנדט בחיפה, מועדון רופאי בית החולים הסקוטי בטבריה.

לרוע המזל, כמעט כולם – ז"ל.